Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничий факультет
Кафедра біології та методики її викладання

ДИПЛОМНА РОБОТА
магістра

з теми : «АНАЛІЗ ДЕНДРОФЛОРИ М. БОРЩІВ»

Виконала: студентка Bb1-M17z групи
спеціальності 091 біологія
Кубай Оксана Андріївна
Керівник **Любінська Л.Г.,**
доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології та методики її
викладання

Актуальність теми

За сучасних умов бурхливого розвитку житлового і промислового будівництва, суцільної урбанізації, розширення видобутку й переробки корисних копалин особливої актуальності набуває проблема озеленення міських територій деревно-кущовими рослинами. Тому дослідження дендрофлори міста, її декоративних рослин стало предметом нашої наукової зацікавленості.

Об'єкт дослідження **– зелені насадження вулиць та парків міста Борщів.**

Предмет дослідження **– декоративні рослини в дендрофлорі Борщева.**

Період дослідження **– зелені насадження міста Борщева вивчалися нами протягом 2018р.**

Район дослідження – місто Борщів; районний центр Тернопільської області, розташоване на березі річки Нічлава.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є вивчити декоративні рослини міської та лісопаркової дендрофлори Борщева.

Завдання дослідження:

1. ознайомитись з науково-технічною літературою з даної теми;

2. дослідити природно-кліматичні умови м. Борщів;

3. ознайомитися із структурою зелених насаджень м. Борщів;

4. вивчити дендрофлору лісопаркової зони міста (вулиць, скверів, міського парку міста, позаміських лісопаркових смуг), провести її аналіз;

5. дослідити вплив зелених насаджень на мікроклімат міста.

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА М. БОРЩІВ

Географічні, геологічні, гідрологічні особливості міста

Борщів лежить на Західно-Подільському плато в лісостеповій зоні в межах Тернопільської структурно-пластової рівнини на висоті 290 м над рівнем моря, в долині р. Нічлава – лівої притоки р. Дністер.

Характеристика ґрунтів та клімату

Ґрунтовий покрив м. Борщів різноманітний**.** Сучасний ґрунтовий покрив міста сформувався під впливом ґрунтотворних порід, рельєфу, клімату, рослинного покриву та господарської діяльності людини.

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ І ОХОРОНА ПРАЦІ

Методика досліджень

- Програма досліджень включала аналіз дендрологічного складу, вікової структури, еколого-географічних, біоморфологічних особливостей видів дендрофлори. Таксономічний склад дендрофлори визначався в польових умовах, за гербарними зразками рослин. Визначення здійснювалося за загальноприйнятими методиками за допомогою сучасних монографічних видань та визначників

Техніка безпеки і охорона праці

РОЗДІЛ ІІІ. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕНДРОФЛОРИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

Значення деревних рослин

Деревні рослини у декоративних насадженнях населених пунктів не тільки поліпшують навколишнє середовище, а й самі зазнають тих негативних змін, які відбуваються в повітрі. Від цих змін залежить довговічність насаджень та ефективність виконання ними відповідних функцій у населених пунктах

Історія вивчення дендрофлори Тернопільщини

перший – з давніх часів до середини XVIII століття;

другий – з середини до кінця XVIII століття;

третій – від початку до середини XIX століття;

четвертий – з середини XIX до середини XX століття;

п’ятий – з середини XX століття до 1991 р.;

шостий (новітній) – від 1991 р. до цього часу.

Бережанський дендропарк — дендрологічний парк місцевого значення в Україні. Розташований у селі Рай Бережанського району Тернопільської області, у кв. 24, вид. 1 Бережанського лісництва Бережанського держлісгоспу ДЛГО «Тернопільліс», у межах лісового урочища «Рай» і Раївського парку.

Білокриницький дендропарк — дендрологічний парк місцевого значення в Україні. Розташований у селі Білокриниці Кременецького району Тернопільської області, в межах садиби Кременецького лісотехнічного коледжу.

Гермаківський дендропарк — дендрологічний парк загальнодержавного значення. Розташований у с. Гермаківка Борщівського району, в кв. 15 вид. 17 Гермаківського лісництва державного підприємства “Чортківське лісове господарство”, в межах лісового урочища “Дача Романського”.

Хоростківський дендропарк — дендрологічний парк, пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення в Україні. Розташований у місті Хоростків Гусятинського району Тернопільської області.

«Лісова пісня» (Козівський дендропарк «Лісова́ пі́сня») — дендрологічний парк, природоохоронний об'єкт місцевого значення в Україні. Розташований в смт Козова Тернопільської області.

РОЗДІЛ IV. ДЕНДРОФЛОРА М. БОРЩІВ

Типи урболандшафтів м. Борщів

1) сільськогосподарський, виникає в процесі використання земель рослинний і грунтовий покрив яких змінений і контролюється людиною;

2) промисловий, утворюється в процесі добування корисних копалин та їх обробітку різними галузями промисловості;

3) лінійно-дорожній, пов’язаний з використанням земель для забезпечення комунікації між людьми;

4) лісовий антропогенний, утворюється в результаті насадження лісів і відновлення лісів в місцях вирубок і пожеж;

5) водний антропогенний, виникає при створенні штучних водойм і водостоків;

6) рекреаційний, характерний для зон відпочинку;

7) селітебний – ландшафт міст і сіл з їх будовами, вулицями, дорогами, зеленими насадженнями;

8) беллігеративний (від лат. Belligero – воювати), виникає в місцях ведення бойових дій чи створення оборонних споруд.

Систематична та географічна структура дендрофлори

Проведений аналіз географічної структури та таксономічного різноманіття вуличної дендрофлори міста. Визначено, що вулична дендрофлора представлена 36 видами, 20 родами та 13 родинами

Відділ	К-сть родів	% від загальної кількості	К-сть родин	% від загальної кількості	К-сть видів	% від загальної кількості
Покритонасінні (Magnoliophyta)	17	85	10	77	30	83
Голонасінні (Gymnospermae)	3	15	3	23	6	17
Разом	20	100	13	100	36	100

РОДИНА КИПАРИСОВІ (CUPRESSACEAE F. NEGER.)

Яловець звичайний - Juniperus communis L.

Туя західна (“дерево життя”) – Thuja occidentalis L.

РОДИНА МАГНОЛІЄВІ (MAGNOLIACEAE J.ST. HILL.)

Магнолія Суланжа (Magnolia soulangeana)

Форзиція плакуча - Forsythia suspensa (Thunb.) Vahl.

Бузок звичайний - Syringa vulgaris L.

РОДИНА ЖИМОЛОСТЕВІ (CAPRIFOLIACEAE VENT.)

Калина звичайна - Viburnum opulus L.

РОДИНА КЛЕНОВІ (ACERACEAE LINDL.)

Клен татарський (чорноклен) - Acer tataricum L.

РОДИНА РОЗОВІ (ROSACEAE JUSS.)

Спірея (таволга) верболиста – Spiraea salicifolia L.

РОЗДІЛ V. ВИКОРИСТАННЯ ДЕНДРОФЛОРИ У ОЗЕЛЕНЕННІ ШКІЛ М. БОРЩІВ

Системи насаджень, їх значення та призначення.

- санітарно-гігієнічну;
- покращують мікроклімат і газовий склад атмосфери;
- мають тонізуючу та заспокійливу дію;
- сприятливо діють на емоційний стан людини (завдяки красі, різноманітності форм і кольорів знімають нервову та фізіологічну напругу);
- знижують шумове забруднення;
- надають навчальному закладові естетичного вигляду;
- знімають наслідки відео забруднення (втому людини від споглядання одноманітної архітектури)

Аналіз видового різноманіття дендрофлори шкіл м. Борщів